

Juiste motivatie

Uittreksel, herdruk uit *The Way of the Disciple*, TPH, Adyar 2000.

– Clara M. Codd
(1876-1971)

Clara Codd werd op haar 27e lid van de Theosophical Society. In haar autobiografie *So Rich a Life* stelt Clara: 'Na een lange tijd te hebben rondgezworven, kwam ik eindelijk thuis. Ik had het begin van het pad gevonden.' Drie jaar later werd zij benoemd tot eerste nationale spreekster voor de Engelse Afdeling. Later diende zij als president van de Australische en de Zuid Afrikaanse Afdeling. Clara Codd's carrière omspande bijna 70 jaar, gedurende welke tijd zij nagenoeg ieder continent bezocht. Clara Codd heeft een groot aantal boeken geschreven, waaronder:

The Creative Power
The Mystery of Life
The Ageless Wisdom of Life
Masters and Disciples: a guide to study

Sommige hiervan zijn ooit ook in Nederlandse vertaling verschenen.

Wat is spiritualiteit, aangezien alleen de stem van de ontwaakte geest in de mens gehoord kan worden in de wereld van de geest? Ik kan drie definities geven, maar wij moeten door de woorden heen prikken naar de realiteit erachter. Mevrouw Besant zei ons dat het 't vermogen was om de eenheid van alle leven intuïtief aan te voelen. Zij zei dat er twee dingen zijn die vaak verward worden met spiritualiteit. Eén ervan was vroomheid. Iemand kan bijzonder vroom en religieus zijn zonder een gram spiritualiteit te bezitten. Een tweede was het verwarren van psychische vermogens met spiritualiteit. Het is niet echt spiritueel om een astraal voorwerp te zien dan naar een fysiek voorwerp te kijken.

H.P.Blavatsky (HPB) zei dat *spiritualiteit niet is wat wij verstaan onder de woorden 'deugd' of 'goedheid'*. Het

is het vermogen vormloze, spirituele essences waar te nemen; een steeds toenemende gevoelige respons op alle leven.

Professor Radhakrishnan schrijft: *God is leven. Erkenning van dit feit is spiritueel bewustzijn.*

Het betekent een fijne, gevoelige kwaliteit van innerlijke emanatie, een ‘aura’ die wegsmelt in het niets en die niet geconditioneerd wordt door een verharde rand. Deze ‘rand’ die iemand opsluit in de gevangenis van zijn eigen denkbeelden of belangen, wordt veroorzaakt door één van twee dingen – hetzij een heel star denkvermogen of een volledig door zichzelf in beslag genomen zijn. Vandaar de nadruk van de Meester op de noodzaak van een ‘open denkvermogen’. De andere oorzaak van de verharde rand komt voort uit het feit dat het visualiserende, redenerende denkvermogen de zetel is van *ahamkara*, het ‘ik’-makend vermogen. Niets sluit de respons op het leven en de realiteit zozeer uit als deze te ver doorgevoerde eigenschap. Als iemand intens egoïstisch is, reageert hij niet op de noden en gevoelens van anderen, en daarom is hij onveranderlijk ongelukkig. Er is maar één vijand op de weg naar de realisatie van onze eigen goddelijkheid, of zelfs onze eerste, zwakke pogingen om ‘in overeenstemming te komen met het oneindige’, en dat is ons eigen egoïsme. Wij moeten onszelf daarvan echter niet al te veel de schuld geven. Gedurende vele levens op het uitgaande Pad – de *pravritti marga* – dient dit gevoel van *ahamkara*, van ‘ik en mij en mijn’ als een soort bescherming, zoals de schaal rondom het groeiende kuiken, om de ‘Goddelijke Mogelijkheid’ in staat te stellen een sterk middelpunt van individualiteit te maken waarmee het eens in staat zal

zijn die bescherming te vernietigen en er een stralend middelpunt van macht en licht, zonder omtrek, overblijft. Op het uitgaande Pad – want *pra* betekent ‘uitgaand’, naar buiten gericht – worden de toekomstige bewustzijnsvoertuigen ontwikkeld door het verlangen van de Geest om in contact te komen met materie of vorm (het principe van beperking).

De *Katha Upanishad* zegt:

De zelfgeborene (de vonk of het zaad van goddelijkheid) drong de zintuigen naar buiten: vandaar dat de jiva (een leven dat geïndividualiseerd is vanuit de universele geest) op zoek gaat naar het naar buiten gerichte, niet naar het innerlijke Zelf.

De *Bhagavad Gita* (XV.7) zegt hetzelfde:

Een onsterfelijk eeuwig deeltje van Mijn Zelf, in de wereld der levenden neergetransformeerd als een levende geest, omhult zich met de vijf zinnen en als zesde het bewustzijn, versluiert in materie.

De wijze Patanjali schrijft in zijn onsterfelijke vier boekjes over yoga: *De ziener (de onsterfelijke) is zuivere kennis (gnosis, visie). Ofschoon zuiver, kijkt hij door de omkleiding (het medium) van het denkvermogen.*

De naar buiten gerichte aandacht van dat Zelf brengt de voertuigen van het bewustzijn tot ontwikkeling. Wanneer dit proces zijn voltooiing nadert, begint het onsterfelijke zelf aan zijn taak van het zuiveren en ‘verenigen of integreren’ van deze voertuigen – denkvermogen, hart en lichaam – met zichzelf en richt hij zijn aandacht op zijn goddelijke bron, het *nivritti marga* of pad van terugkeer.

Op dit pad wordt de beschermende schede van egoïsme verbroken en raakt het bewustzijn geïdentificeerd met alle

leven, terwijl het nog steeds zijn eigen middelpunt behoudt. Aldus is het ongezuiverde *Denkvermogen de grote doder van het werkelijke* ('Mind is the great Slayer of the Real,' *De Stem van de Stilte*, 4). Om een andere vergelijking, ook van HPB, te gebruiken: de 'brug' tussen het tijdelijke menselijke bewustzijn en dat van het eeuwige, wordt gebouwd door een denkvermogen dat is gezuiverd van egoïsme. Dit is niet het werk van een ogenblik, of zelfs van meer dan één leven. Dit is de grote pelgrimstocht van de ziel, de evolutiecyclus van de geest in de mens.

Alle dingen groeien in cycli. Dag volgt na dag, lente komt na lente, het leven in de aardse school volgt het leven, totdat de grootste cyclus van allemaal voltooid is en de geest terugkeert naar God die haar gegeven heeft, *wanneer dat wat voortkwam uit de peilloze diepte, weer terugkeert naar huis* (Tennyson). Vanuit een oertoeestand van onwetendheid of onschuld eet zij van de boom van de kennis van goed en kwaad, dat wil zeggen, komt zij onder de voortdurende invloed van de 'paren van tegenstellingen'. Aldus ontvouwt zij zelfbewustzijn en zelfmotivatie en als de tijd rijp is, eet zij van die andere boom, de boom van bewuste onsterfelijkheid.

Het Sanskriet woord *vritti* betekent ongeveer 'golfengte'. Alle vormen en verschijnselen van de natuur zijn 'golfengten' – het principe van beperking – die voor fysieke ogen zichtbaar of onzichtbaar zijn. Misschien kunnen wij nu HPB's definitie van spiritualiteit begrijpen: *de macht van het waarnemen van vormloze, spirituele essences*.

Ik denk dat het ook betekent het uitstijgen boven de paren van tegenstellingen en, uiteindelijk, onaan-gedaan blijven daardoor. De paren

van tegenstellingen zijn niet reëel. Zij bestaan om ons zelfbewustzijn te helpen ontwikkelen. In de wereld van het werkelijke bestaat er geen goed en slecht, heilig en wereldlijk, maar één machtige, heilige, glorieuze en eeuwige kracht die de mens brengt tot zijn ultieme gelukzaligheid en vervulling.

Wij kunnen onze zelfzucht echter niet vernietigen door het te bevechten, dat accentueert het alleen maar. Het kan beter gebeuren door het te 'overstijgen' (transcension). Laten wij ophouden met zoveel aan onszelf te denken, of zoveel te geven om wat er met dat kleine zelf gebeurt en in plaats daarvan meer denken *aan het grote, het sublieme, het prachtige, dat de schaduw is van God op aarde* (Mazzini). De klassieke meditatie van de heer Boeddha vertelt ons dit: Ten eerste dat wij ons hart zo moeten afstellen dat wij verlangen naar het welzijn van alle wezens, zelfs ook naar het geluk van onze vijanden. Dan moeten wij ons een levendige voorstelling maken van al het verdriet en de beperkingen van anderen totdat een diep mededogen onze ziel beroert. Dan moeten wij denken aan alle vreugde en voorspoed van anderen, waarbij wij ons verheugen over hun geluk. Tenslotte moeten wij in gedachten uitstijgen boven liefde en haat, rijkdom en armoede, succes en mislukking enzovoort, waarbij wij ons eigen lot bezien met onbevooroordeelde kalmte en volkomen rust.

Als wij deze geestesgesteldheid oprecht kunnen bereiken, bevrijdt zij ons van het veelvuldig ervaren van een gebroken hart. Wij zullen ons er dan niet meer om bekommeren wie wel of niet iets voorstelt, of dat wij zelf iemand of niemand zijn. De Meester zegt dat de groei van spiritualiteit ons *er onverschillig voor (zal maken) of wij sterk*

zijn of zwak, geletterd of ongeletterd. In de ogen van de geest bestaat er geen klein of groot. Alles is geliefd, alles is belangrijk.

Dus nu kunnen wij zien welke stem te horen is in de wereld van de Meester: *Voordat de stem kan spreken in aanwezigheid van de Meesters moet zij het vermogen om te kwetsen verloren hebben. Voordat de ziel kan staan waar de Meesters zijn, moeten haar voeten gewassen zijn in het bloed van het hart (Licht op het Pad, 11).*

Het is de oprechte liefde voor de mens, ja zelfs voor alle levende wezens. Ik denk niet dat het een emotionele sensatie is; het is meer een eerlijk verlangen naar het geluk en het welzijn van alles. *Onze voorvaders, die het welzijn van de wereld begeerden, bereikten bevrijding.*

De allereerste stap, zegt de Meester, is *een vlekkeloos leven, een rein hart.* Wat is reinheid? Ik denk niet dat het iets te maken heeft met door mensen gemaakte moraal. De ware betekenis ervan is volkomen oprechtheid (wholeheartedness), eenpuntigheid in het denken en in doelgerichtheid, zonder ruimte voor het zelf, of voor enig voordeel voor dat zelf, materieel of geestelijk. *Enig egoïstisch motief, of het nu gaat om hogere of kleinere dingen, doet het ideaal teniet.* De Meester KH schrijft aan de heer Sinnett:

De eerste en voornaamste overweging bij de beslissing of wij uw aanbod zullen accepteren of afwijzen, ligt in de innerlijke drijfveren die u ertoe brengen van ons onderricht te willen ontvangen en in zekere zin – onze leiding ... Welnu, voor ons lijken uw motieven, die vanuit een wereldlijk standpunt oprecht en iedere ernstige overweging waard zijn, zelfzuchtig ... Ze zijn zelfzuchtig, omdat u moet beseffen

dat het hoofddoel van de TS niet zozeer is gelegen in het bevredigen van individuele aspiraties dan wel in het dienen van onze medemensen... Misschien kunt u onze bedoeling beter begrijpen als u hoort dat, naar onze mening, de hoogste aspiraties voor het welzijn van de mensheid worden besmet door zelfzucht, indien er in de geest van de filantroop ook maar een greintje verlangen naar eigen voordeel schuilt of de neiging onrecht te doen, zelfs al is dat onbewust.(Mahatma Brieven, p.8-9)

De enige waarlijk individuele dingen in ons zijn onze motieven, ons inzicht en onze doelstellingen en deze moeten geheel gericht zijn op het welzijn van die verenigde geest van het leven die ons enige ware leven is. Niemand kan leven of sterven voor zichzelf alleen. Hij is voor altijd verbonden met alle andere goddelijke fragmenten die zij aan zij met hem mee worstelen en het ras vormen waarvan hij deel uitmaakt.

HPB zegt:

Het is een occulte wet dat niemand boven zijn individuele tekortkomingen uit kan stijgen zonder, hoe weinig ook, het hele lichaam waarvan hij een integraal deel uitmaakt enigszins op te heffen. Op dezelfde manier kan niemand alleen zondigen, of alleen lijden onder de gevolgen van zonde. In werkelijkheid bestaat afgescheidenheid niet; en de dichtstbijzijnde benadering van die zelfzuchtige staat die de wetten van het leven toestaan ligt in de intentie of het motief.

De Meester KH schrijft:

*Wij trachten de mensen ertoe te bewegen hun persoonlijkheid – een voorbijgaande flits – op te offeren voor het welzijn van de gehele mensheid, en derhalve voor hun eigen **onsterfelijke** Ego's (Mahatma Brieven, p.255).*

Laten wij dus de juiste motieven ontwikkelen, waarbij het ons zelfs niet kan schelen of wij heilig zijn of wijs. *Hij die denkt dat hijzelf heiliger is dan iemand anders, hij die zich erop beroemt dat hij vrij is van ondeugden of dwaasheden, is niet in staat tot discipelschap. Een mens moet worden als een klein kind voordat hij het koninkrijk der hemelen kan ingaan* (HPB). Laten wij bedenken dat spirituele ambitie en het zelfzuchtig begeren véél gevaarlijker zijn dan hun aardse tegenhangers. De Meester KH schrijft:

Hoe psychisch en fysiologisch geschikt hij ook is om te voldoen aan zo'n selectie, een chela zal, of hij nu uitgekozen is of niet, op den duur ten onder moeten gaan als chela, tenzij hij in het bezit is van spirituele alsook van fysieke onzelfzuchtigheid.

De Meester zegt iets dergelijks met heel simpele woorden in *Aan de Voeten van de Meester*:

Maar er zijn mensen die alleen ophouden met het najagen van aardse doelen om in de hemel te komen, of om persoonlijke bevrijding van wedergeboorte te verkrijgen; deze vergissing moet u niet maken.

Op haar beurt zegt HPB:

Wat de ware occultist zoekt is geen kennis, of groei, of geluk, of macht, voor zichzelf...

Licht op het Pad maant ons 'vurig

te verlangen' en vertelt ons dan dat hetgeen wij zouden moeten begeren het vergaren is van weelde voor die verenigde geest van het leven die ons enige ware zelf is. Wat is ons ware motief? Is het de gedachte aan de schoonheid, het wonder, de zekerheid van het zelf om met de Meester te verkeren die ons aantrekt? Het op een dag bezitten van krachten die niet zijn verleend aan andere mensen? In *Licht op het Pad* (bij 17: *Zoek naar de weg*) staat:

Sta er even bij stil en overweeg ze. Is het de weg waarnaar je verlangt, of is er in je visioenen misschien een vaag vooruitzicht van grote hoogten die door jou beklommen zullen worden, van een grote toekomst die je wilt bereiken? Wees gewaarschuwd. De weg moet worden gezocht omwille van de weg zelf en niet met het oog op je voeten die de weg zullen bewandelen.

... Er is een oud gezegde dat wanneer de leerling gereed is, de Meester verschijnt. Wanneer zijn licht schijnt, wanneer zijn stem gehoord wordt, dan zeggen zij: ... *volgens onze wet moeten wij ieder van hen benaderen, ook al is er maar de geringste glans van het ware 'Tathagata' licht in hem* (*Mahatma Brieven*, p.296).

Uit: *The Theosophist*
van februari 2006
Vertaling: A.M.I.

